

SXEDIO.86K

31.8.1936: ΚΑΙ ΑΛΛΟΙ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ ΚΑΤΕΡΧΟΝΤΑΙ ΣΕ ΑΠΕΡΓΙΕΣ. ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΠΕΡΓΙΑ ΤΩΝ ΜΕΤΑΛΛΩΡΥΧΩΝ ΣΚΟΥΡΙΩΤΙΣΣΑΣ ΑΠΕΡΓΟΥΝ ΟΙ ΜΕΤΑΛΛΩΡΥΧΟΙ ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙΟΥ

Τους μεταλλωρύχους της Σκουριώτισσας που κατήλθαν σε απεργία στις **18** Αυγούστου **1936** ακολούθησαν και άλλες ομάδες εργαζομένων που κατήλθαν σε απεργίες, όσο και αν κράτησαν πολύ λίγο.

Πρώτοι ήταν οι **14** τεχνίτες στο χυτήριο του Ξερού της Κυπριακής Μεταλλευτικής Εταιρείας.

Οι απεργοί διαμαρτύρονταν για περισσότερη δουλειά που τους είχε ανατεθεί χωρίς να αυξηθεί παράλληλα και το μεροκάματό τους.

Όταν οι απεργοί κλήθηκαν να επιστρέψουν στις εργασίες τους με την υπόσχεση ότι τα αιτήματά τους θα αντιμετωπίζονταν, αρνήθηκαν και ζήτησαν συγκεκριμένες προτάσεις.

Έτσι η εταιρεία επιμένοντας στις θέσεις της προχώρησε και διόρισε άλλους τεχνίτες στη θέση τους.

Η κρίση στα μεταλλεία συνεχίστηκε όμως και τον υπολοιπο Αύγουστο του **1936**, και στις **31** του μηνός μια και δεν είχαν ικανοποιηθεί, όπως ανέμεναν, τα αιτήματά τους, κατήλθαν σε νέα γενική απεργία όλοι οι εργαζόμενοι στο μεταλλείο Μαυροβουνίου αυτή τη φορά.

Οι απεργοί ανέρχονταν σε **1,500** και από την απεργία παρέλυσαν και οι τρεις βάρδιες που εργάζονταν για όλο το **24**ωρο.

Οι Μεταλλωρύχοι του Μαυροβουνίου είχαν ενθαρρυνθεί προφανώς ότι τα προβλήματα των συναδέλφων τους στη Σκουριώτισσα είχαν, μερικώς έστω, λυθεί, με την απεργία στην οποία είχαν κατέλθει και είχαν αποφασίσει και αυτοί να πάρουν την τύχη στα χέρια τους.

Οι απεργοί εξέλεξαν επιτροπή που θα υπέβαλλε τα αιτήματά τους ανάμεσα στα οποία ήταν η αύξηση των

ημερομισθίων μέχρι και **50%**.

Την επιτροπή αποτελούσαν οι Γεώργιος Σ. Κοντός, Λουκάς Ονησιφόρου, Σπύρος Κυριάκου, Κώστας Σοφοκλέους, Χουσεΐν Πετσέτ, Αλί Ρεφήκ Σουλεϊμάν Χουσεΐν, Ματθαίος Νεάρχου και Σάββας Σωκράτους.

Τα αιτήματα των εργατών εγκρίθηκαν σε συγκέντρωση τους ύστερα από ομιλία του μέλους της Επιτροπής Γεώργιου Κοντού.

Τα αιτήματα ήταν τα εξής:

1. Αύξηση κατά **50%** των ημερομισθίων των εργαζομένων εργατών υπόγεια. (Οι εργάτες αυτοί αμοιβονται με **1 1/2** σελ. μέχρι **3** σελίνια).

2. Οι εργολάβοι και οι εργάτες που ανήκουν στους εργολάβους να πάρουν αύξηση του ημερομισθίου τους κατά **50%** επί του μέσου όρου των σημερινών ημερομισθίων με τις διεξαγόμενες εργασίες εργολαβικά. Σε περίπτωση, κατά την οποία οι συνθήκες είναι δύσκολες και η αποδοτικότητα της εργασίας υστερεί παρά τη θέληση των εργατών, οι μεν εργάτες να αμείβονται κατ' ελάχιστο όριο προς **4** σελίνια, οι δε εργολάβοι προς **5** σελίνια.

3. Αύξηση κατά **40%** των ημερομισθίων των εργαζομένων στην επιφάνεια της γης. Οι ώρες εργασίας τους να ελαττωθούν από **9 1/2** σε **8** ώρες. (Η σημερινή αμοιβή των εργατών της κατηγορίας αυτής είναι **16** γρόσια- ένα σελίνι είχε **9** γρόσια).

4. Τα έξοδα της εργασίας δηλαδή εργαλεία, δυναμίτης, ασυτελινη, επισκευές εργαλείων κλπ να πληρώνονται από την εταιρεία και όχι από τους εργάτες όπως συμβαίνει σήμερα.

5. Ιατρική περίθαλψη. Σε περίπτωση τραυματισμού εργατών, στη διάρκεια της εργασίας τους, η εταιρεία να αναλάβει να πληρώνει σε κάθε τραυματισμένο εργάτη, τρία σελίνια την ημέρα προς συντήρηση του μέχρι τελείας θεραπείας. Στους ασθενούντες φυσικώς εργάτες να πληρώνεται στη διάρκεια της ασθένειας τους **1 1/2** σελ. για τους οικογενειάρχες. Τα ποσά που θα πληρώνονται θα

αποκόπτονται τμηματικά από την εταιρεία.

6. Ίδρυση υπηρεσίας προς καταβολή ημερησίως **1 1/2** σελ. για ανύπαντρους και **2** σελ. για οικογενειάρχες εναντί των δεδουλευμένων ημερομισθίων. Τα ποσά αυτά πρέπει να διπλασιάζονται κάθε Σάββατο, λόγω της Κυριακής.

7. Ελάττωση των ενοικίων κατά **50%**, ανοικοδόμηση νέων κατοικιών, ώστε να επαρκούν για όλους τους εργάτες. (Τα ενοίκια είναι **6** σελ. και **8** σελίνια). Επίσης η εταιρεία να φροντίζει για την επιδιόρθωση των οδών των συνοικισμών, την καθαριότητα και τον δωρεάν φωτισμό.

8. Να καταργηθεί το σύστημα της προχής φιλοδωρημάτων σε επιστάτες και εργολάβους για την καλύτερη επίβλεψη των εργατών. Λόγω του συστήματος αυτού γίνονται πολλές φορές υπερβασίες σε βάρος των εργατών. Επίσης λόγω του ιδίου συστήματος, όταν ένας εργάτης τραυματισθεί, οι επιστάτες και εργολάβοι δεν επιτρέπουν στον εργάτη να εγκαταλείψει την εργασία του για να διατηρήσουν ακέραιες τις αξιώσεις τους.

9. Οι κατώτεροι επιστάτες να μη έχουν το δικαίωμα να παύουν εργάτες ή εργολάβους από την εργασία ή να επιβάλλουν πρόστιμα για λάθη των εργατών.

Η απεργία κράτησε για δύο ημέρες, αλλά την πλήρωσαν, προσωρινά τουλάχιστον, τα μέλη της επιτροπής των απεργών, που συνελήφθησαν και μεταφέρθηκαν στη Λευκωσία, στον αστυνομικό σταθμό, για ανάκριση με τη δικαιολογία ότι είχαν οργανώσει συγκέντρωση των εργατών χωρίς την άδεια του διοικητή.

Επίσης **150** εργάτες διώχτηκαν και αντικαταστάθηκαν με άλλους. Ομως υπήρχε και συνέχεια. Οι ηγέτες των απεργών οδηγήθηκαν στο δικαστήριο με τέσσερις κατηγορίες:

1. Οτι οργάνωσαν συγκέντρωση χωρίς γραπτή άδεια του διοικητή Λευκωσίας.

2. Οτι μετέσχαν σε συγκέντρωση χωρίς άδεια.

3. Οτι διοργάνωσαν παρέλαση χωρίς άδεια, και

4. Οτι μετέσχαν σε παρέλαση χωρίς άδεια.

Οι κατηγορούμενοι παραδέχθηκαν μόνο την τέταρτη κατηγορία στη συνέχεια ο αστυνόμος Λευκωσίας Σέλλις εξέθεσε τα γεγονότα:

"Το Σάββατο **29** Αυγούστου **1936**, αριθμός εργατών του Μεταλλείου Μαυροβουνίου εξέφρασαν προς τον υπεύθυνο Μηχανικό του μεταλλείου την επιθυμία, όπως επιτραπεί στους μεταλλωρύχους να συγκεντρωθούν την επομένη ημέρα (Κυριακή) για να εκλέξουν επιτροπή, η οποία θα έθετε υπόψη της εταιρείας, τα παράπονα και αιτήματα των εργατών.

Η εταιρεία έδωσε την αρωγή της στους εργάτες προς λήψη της σχετικής άδειας.

Την Κυριακή **30/8/36** κατά την **11**ην π.μ. ώρα μόνο λίγοι εργάτες προσήλθαν περίπου **150**, ετσι δε πρακτικά δεν κατορθώθηκε να γίνει εκλογή επιτροπής. Οι συναθροισθέντες διαλύθηκαν ήσυχα.

Το απόγευμα της ίδιας ημέρας **200** περίπου πρόσωπα έλαβαν μέρος σε άλλη συγκέντρωση κατά την οποία δεν είχαν αναγγελθεί. Οποσδήποτε κανένας δεν άκουσε κάτι σχετικό με την επιτροπή.

Την επομένη (Δευτέρα) **500** περίπου εργάτες συναθροίστηκαν στο καφενείο στο Μαυροβούνιο.

Όλοι ήσαν συναθροισμένοι έξω από το καφενείο και στο δρόμο, ο οποίος οδηγεί στο Μεταλλείο.

Όλοι οι κατηγορούμενοι βρίσκονταν μεταξύ των συναθροισθέντων.

Ο πρώτος κατηγορούμενος Γεώργιος Σοφοκλέους Ρούσβελτ, προσφώνησε τους εργάτες, ως μέλος της επιτροπής, η οποία ως είχε προταθεί, θα εμφανιζόταν μπροστά στους διευθυντές της εταιρείας για να εκθέσει τα εργατικά αιτήματα και παράπονα.

Τα αιτήματα ήσαν αύξηση ημερομισθίων κατά **50%**, ελάττωση ενοικίων κατά **50%**, πλήρεις πληρωμές στους εργάτες που καθίστανται ανίκανοι λόγω βλάβης, πλήρεις πληρωμές σε εργάτες που τραυματίζονται, δωρεάν παροχή ιατρικής περίθαλψης στους εργάτες και τις οικογένειές τους, κατάργηση των καντινών,

γενική επιδιόρθωση των δρόμων των συνοικισμών, φροντίδα για την υγιεινή κατάσταση των συνοικισμών, ανακήρυξη του Μαυροβουνίου σε χωριό, κανένας εργάτης να μη απολύεται εκτός εάν αποδειχθεί κλέπτης, αναθεώρηση των ωρών εργασίας, ίδρυση ένωσης εργατών, γνωστής ως Εργατική Ένωση Μαυροβουνίου κλπ.

Ο κ. Γεώργιος Σ. Ρούσβελτ τέλειωσε την ομιλία του ως εξής: " Θυμάστε ότι είμαστε οι αντιπρόσωποι σας και ότι είμαστε επίσημασμένοι από την εταιρεία, γι' αυτό προσδοκούμε στην υποστήριξη σας".

Μετά τον πρώτο μίλησε ο δεύτερος κατηγορούμενος χ. Πεχέτ πάνω στις ίδιες γραμμές.

Υστερα οι εργάτες διαλύθηκαν πολύ ύσυχχα χωρίς να σημειωθεί κανένα επεισόδιο κατά τη διάρκεια ή το τέλος της συγκέντρωσης. Εκείνο το οποίο προβάλλει η κατηγορία είναι ότι αυτοί όφειλαν να είχαν γραπτή άδεια του διοικητή".

Ο συνήγορος υπεράσπισης Ζαννετιτίδης είπε ότι τα αιτήματα των εργατών ήσαν νόμιμα και μέσα στα πλαίσια του νόμου.

Πρόσθεσε:

" Κατά την ημέρα εκείνη οι εργάτες συγκεντρώθηκαν, διότι δεν πήγαν στις εργασίες τους και αναγνώστηκαν προς αυτούς τα αιτήματα. Η αστυνομία ήταν παρούσα από την αρχή μέχρι το τέλος και μάλιστα εξέφρασε την ευαρέσκειά της για την τάξη που τηρήθηκε. Επίσης οι εργάτες ευχαρίστησαν την Αστυνομία για τη στάση της.

Υποβάλλω ότι το αδίκημα είναι απλώς τυπικό και ότι η συγκέντρωση απλώς ως συνέχεια της προηγούμενης, ασχολήθηκε με τα αιτήματα, τα οποία θα υποβάλλονταν στην εταιρεία, Οι κατηγορούμενοι δικαιούνται κάθε επιείκειας. Οι κατηγορούμενοι είχαν διατελέσει υπό προσωποκράτηση για οκτώ ημέρες για τη διεξαγωγή των αστυνομικών ανακρίσεων. Νομίζω ότι τούτο είναι πλέον ή επαρκής τιμωρία.

Για το δικαστή Ραΐφ οι οκτώ ημέρες ήσαν αρκετές και έτσι τους άφησε ελεύθερους μόνο με

εγγύηση.

Πρόσθεσε ο δικαστής Ραΐφ (πατέρας του μετέπειτα τουρκοκύπριου ηγέτη Ραούφ Ντενκτάς):

"Το Δικαστήριο αντιλαμβάνεται ότι ο Διοικητής της επαρχίας είχε δώσει άδεια συγκέντρωσης για την Κυριακή και επομένως είχατε δικαίωμα να συνέλθετε την ημέρα αυτή. Αντιλαμβάνομαι ότι δεν κατορθώσατε να εκλέξετε αντιπροσωπεία. Την επομένη δεν πήγατε στην εργασία και αντί να ζητήσετε νέα άδεια για συγκέντρωση συνήλθετε σε συνέλευση. Κατά την ίδια ημέρα κηρύχθηκε απεργία και σεβαστός αριθμός εργατών παρέμειναν άνεργοι για διήμερον. Δεν εξετάζω εάν τα παράπονά σας είναι εύλογα ή όχι.

Πρέπει όμως τα αιτήματά σας να υποβάλλονται ήσυχα. Εάν μετά την εξέταση τους δεν μένετε ικανοποιημένοι, τότε μπορεί να απευθύνεσθε για εργασία αλλού. Εάν νομίζετε ότι η εταιρεία έχει άδικο πρέπει να υποβάλλετε τα παράπονά σας προς τη Κυβέρνηση για την θέσπιση ορισμένων νομοθετημάτων.

Πληροφορούμαι ότι είχατε ενεργήσει ήσυχα και ότι η δημόσια τάξη δεν διασαλεύθηκε. Παραμείνατε υπό κράτηση κράτηση για οκτώ ημέρες νομίζω δε ότι αυτό είναι αρκετή τιμωρία. Εάν στο μέλλον επαναλάβετε παρόμοια πράξη, τότε θα καταδικασθείτε σε φυλάκιση και όχι πρόστιμο".

Έτσι το δικαστήριο επέβαλε πρόστιμο από δέκα λίρες στον κάθε κατηγορούμενο.